

Д.О. Гузь
к.е.н., доц.
Г.В. Буслаєва
ст. викладач

СПЕЦИФІЧНІ АСПЕКТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

З кожним роком обсяги наданих послуг суб'єктами туристичної діяльності зростають. Діяльність туристичних підприємств характеризується певними особливостями, спричиненими специфікою туристичних послуг. Як наслідок, організація бухгалтерського обліку туристичної діяльності повинна їх враховувати та достовірно відображати.

Питання організації бухгалтерського обліку туристичної діяльності вивчали такі науковці, як: З.А. Балченко [1], Н.О. Гура, О.В. Зінкевич, С.О. Левицька, І.П. Нагавичко, О.Б. Немкович та інші [2; 3]. В роботах зазначених вчених розглядалися наступні аспекти:

- облік витрат на виробництво туристичного продукту;
- облік доходів від реалізації туристичних послуг;
- документальне оформлення туристичних послуг;
- облік діяльності туроператора;
- облік діяльності турагента;
- облік діяльності з надання туристичних послуг.

Однак, в сучасних умовах ряд проблем обліку туристичної діяльності залишаються не вирішеними.

Метою діяльності підприємств туристичної сфери є продаж послуг туристам, відповідно до встановлених самим підприємством цін. Туроператор, під час формування туристичного продукту, включає до його складу певний комплекс туристичних послуг, за допомогою підписання договорів з різними контрагентами.

Існують наступні види туристичного продукту, які надаються туроператорами [1]:

- (1) власні послуги туроператора;
- (2) послуги інших суб'єктів господарювання;
- (3) комбінований туристичний продукт, який складається з послуг попередніх двох видів.

Синтетичний облік у суб'єктів туристичної діяльності представлений за такими ознаками: в залежності від суб'єкта туристичної діяльності (туроператори та турагенти) та від виду туризму (внутрішній, в'їзний та виїзний туризм), який обліковується.

Бухгалтерський облік турагентів відрізняється від обліку туроператорів. Основна відмінність полягає в тому, що доходом турагента є тільки сума комісійної винагороди.

Важливим питанням обліку туристичних послуг є оподаткування кожного виду туризму. Зокрема, є відмінність в частині оподаткування ПДВ між діяльністю туроператорів, які надають повний комплект послуг, і тими туроператорами та турагентами, які тільки організують тури. В першому випадку – об'єктом оподаткування є вся вартість турпродукту, а в другому – винагорода туроператора чи турагента.

Існує два погляди щодо дати визнання доходу туристичного підприємства в бухгалтерському обліку. Згідно з першим – дохід виникає на дату надходження коштів на поточний рахунок або до каси в оплату туристичного продукту. Частіше використовується на практиці другий підхід, згідно з яким дохід визнається тільки датою закінчення туру [3].

Облік витрат ведеться згідно з П(С)БО 16 «Витрати» [4]: невеликі туристичні підприємства можуть вести облік тільки на рахунку «Виробництво» і не використовувати рахунки «Адміністративні витрати» та «Витрати на збут», або, лише на рахунках класу 8 «Витрати за елементами».

Серед витрат туристичної діяльності незначне місце посідають матеріальні витрати та витрати на амортизацію, особливо це стосується діяльності турагентів.

В цілому, туристична діяльність здійснюється на підставі різних видів договорів: на туристичне обслуговування, купівлі-продажу, поставки (надання послуг), агентських договорів, комісії, доручення, договорів страхування.

Основні первинні документи в туристичній діяльності – це ваучер, страхових поліс, договір, заява, рахунок, платіжне доручення та інші супроводжуючі документи [2].

Також важливою складовою обліку туристичної діяльності є вибір форми обліку – при цьому туроператор обирає між журнальною, автоматизованою чи спрощеною, а турагент веде спрощену форму обліку.

Узагальнюючи проведене дослідження, необхідно наголосити, що особливості туристичної діяльності мають відображатись в наказі про облікову політику. Від організації облікового процесу залежить контроль та аналіз туристичної діяльності.

Література:

1. Балченко З.А. Бухгалтерський облік в туризмі і готелях України: навч. посіб. / З.А. Балченко. – К.: КУТЕП, 2006. – 232 с.
2. Бухгалтерський облік в галузях народного господарства: навч. посіб. / Зінкевич О.В., Левицька С.О., Нагавичко І.П., Немкович О.Б. – Рівне: НУВГП, 2006. – 268 с.

3. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: підручник / Н.О. Гура. – К.: ЦУЛ, 2010. – 392 с.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.1999 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. – Назва з екрана.